

Manažérske zhrnutie
Pracovná skupina č. 8 názov Kultúrne dedičstvo¹
Podskupina 8/A Zákon o Fonde na podporu kultúrneho dedičstva
Vypracovala: Elena Brnčalová
Dátum 2. 10. 2023

Cieľ pracovnej podskupiny: Pripraviť návrh Zákona o Fonde na podporu kultúrneho dedičstva. Fond na podporu kultúrneho dedičstva bude podporovať obnovu, ochranu, reštaurovanie a rozvoj kultúrneho dedičstva, zahŕňajúc národné kultúrne pamiatky alebo ich časti, archeologické nálezy a náleziská, akvizíciu zbierkových predmetov uchovávaných v múzeách a galériách, ako aj nehmotné kultúrne dedičstvo.

Zasadnutia pracovnej podskupiny online: 3. 7., 9. 8., 16. 8., 7. 9., 29. 9. 2023

Gestor pracovnej skupiny: Radoslav Ragač, GR SKDŠJ

Koordinátorka: Elena Brnčalová, OOPF SKDŠJ

Členovia pracovnej skupiny (externí):

Miroslava Borošová Michalcová (Rada galérií Slovenska), Peter Černek (BBSK, odbor kultúry), Lívia Gažová (Čierne diery) Henrieta Moravčíková (SAV, historický ústav, odd. architektúry), Branislav Rezník (PÚ, odbor preventívnej údržby pamiatok), Milota Sidorová (Úrad pre územné plánovanie a výstavby SR), Ladislav Snopko (bývalý minister kultúry, archeológ), Svetlana Waradzinová (BSK, odd. kultúry), Ladislav Zakhar (MIFI, sekcia štátneho výkazníctva), Pavol Ižvolt (PÚ SR), Darina Kárová (Asociácia Divadelná Nitra), Igor Choma (SNM – archeologické múzeum), Sandra Csábiová (SNM – archeologické múzeum)

Členovia pracovnej skupiny (interní): Radoslav Ragač (SKDŠJ), Elena Brnčalová (OOPF), Petra Rýchliková (OMGK), Jozef Kušnir (OMGK), Barbora Morongová (ONKDKI), Zuzana Kochánková (OOPF), Michal Tóth (IKP), Zuzana Borošová (IKP), Andrea Jamrichová (ONKDKI)

Plánované výstupy:

1. Návrh Zákona o Fonde na podporu kultúrneho dedičstva

Problém ktorý pracovná podskupina rieši: Efektívnejšie a systematickejšie financovanie kultúry vyčlenením programu Obnovme si svoj dom z dotačnej schémy MK SR a vytvorenie nového verejnoprávneho fondu. Dotačné fondy v oblasti kultúry a kreatívneho priemyslu sú nezávislé verejnoprávne inštitúcie zriadené samostatnými zákonmi, čím sa právne a finančne zabezpečuje ich nezávislosť od ministerstva. Fond bude transformovaný z programu dotačného systému ministerstva, aby prebral plnú rozhodovaciu právomoc o poskytovaní finančných príspevkov a viedol k väčšiemu rozsahu podpory pre projekty v oblasti kultúrneho dedičstva.

Výstup 1: Návrh Zákona o Fonde na podporu kultúrneho dedičstva

- **Čo to je:** Paragrafové znenie pripraveného zákona o Fonde na podporu kultúrneho dedičstva.
- **Čo to umožňuje:** Umožňuje právnu a finančnú nezávislosť od MK SR. Verejnoprávne dotačné fondy v oblasti kultúry nasledujú medzinárodnú dobrú prax založenú na princípe tzv. predĺženej ruky (angl. arm's length principle), ktorá zaručuje nezávislosť pridelovania dotácií od politického cyklu². Na základe tohto princípu síce fond môže byť finančne napojený na ústredný orgán štátnej správy, no je to samosprávna jednotka s vlastnými orgánmi

¹ Poznámka k výstupu: Texty neprešli jazykovou úpravou. Do skupín boli pozvaní viacerí interní a externí zástupcovia, na základe princípu vyvážených strán - aj za zriadenú, aj nezriadenú kultúru. Uvádzame explicitne len osoby, ktoré sa zúčastnili aspoň 1 stretnutia.

² Lowell, J. F. & Ondaatje, E. H. *The Arts and State Governments: At Arm's Length or Arm in Arm?* Dostupné online: https://www.rand.org/content/dam/rand/pubs/monographs/2006/RAND_MG359.pdf

a rozhodovacou právomocou, pričom celková výška jeho príjmu je daná zákonom, a tak sa fond nemôžu dostať pod priamy finančný tlak zo strany akejkoľvek vládnej moci. Princíp predĺženej ruky tak zabezpečuje nezávislosť podporovaných pracovníkov a pracovníčok v kultúre od politických predstaviteľov, keďže orgány verejnoprávneho fondu sú tvorené zástupcami z prostredia kultúry.

- **Spracované materiály:** [Zákon o Fonde na podporu kultúrneho dedičstva](#)
- **Podporné dokumenty:** [Pripomienky k návrhu Zákona a o Fonde na podporu kultúrneho dedičstva](#)
- **Kontakt na spracovateľa:** elena.brncalova@culture.gov.sk
- **Čo zostalo neprediskutované:** § 23 ods. 1 písm. k: iné príjmy: Je potrebná hlbšia analýza potenciálnych ďalších zdrojov príjmu (v diskusiách odznegli nápady ako: podiel z výnosov štátnej lotérie, daň z ubytovania, z cestovného ruchu, poplatky za nové stavby, daňové zvýhodnenie pre sponzorov/darcov, poplatok za návštevu lokality UNESCO, prípadne iné).

§23 ods. 7 písm. a: najviac 5 % z celkovej sumy príjmov: Je potrebné zvážiť, či 5 % je dostatočná výška vzhľadom na dodatočné aktivity tohto fondu oproti ostatným fondom (materiálna pomoc, pôžičky, odborné špecializované činnosti).

§ 2 Činnosť fondu: Téma je široká a otvorená diskusii.

Je potrebné premyslieť možnosti zjednodušenia procesu žiadania dotácií, ale aj možnosti spätnej kontroly žiadateľov o čerpanie dotácií a valorizáciu príspevkov, definovať mechanizmus minimálneho plnenia zo strany štátu a možnosti viaczdrojového financovania.

Ako sa budú riešiť problémy a rozdiely v posudzovaní medzi zriadenou a nezriadenou kultúrou. Vo FPKD sú definovaní oprávnení žiadatelia podpory. Ďalej budú spresnení vo výzvach – podľa povahy výzvy. Téma je otvorená diskusii.

- **Ako sa dá nadviazať:** Je potrebné návrh zákona konzultovať/diskutovať s odborom legislatívy, s MF SR, FPÚ a môže postúpiť do VPK a MPK.